

---

101009257

8.10.2018

## **KYMEN JÄTELAUTAKUNTA**

**SELVITYS PAKKAUSJÄTTEIDEN JA ENERGIAJÄTTEEN  
KULJETUSJÄRJESTELMÄN NYKYTILASTA KOUVOLAN  
ALUEELLA**

## Sisältö

|          |                                                                                                            |           |
|----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1</b> | <b>JOHDANTO .....</b>                                                                                      | <b>2</b>  |
| <b>2</b> | <b>LAINSÄÄDÄNNÖN ASETTAMAT PERUSTEET SELVITYSTYÖN<br/>TEKEMISELLE .....</b>                                | <b>2</b>  |
| 2.1      | Aikaisempi kuljetusjärjestelmää koskeva päätöksenteko .....                                                | 2         |
| 2.2      | Jätteen kuljetus Kouvolan alueella jätehuoltomääräysten mukaan .....                                       | 2         |
| 2.3      | Jätelain asettamat edellytykset kiinteistöhaltijan järjestämälle jätteen kuljetukselle .....               | 3         |
| 2.4      | Tuottajavastuu .....                                                                                       | 4         |
| 2.5      | Jätehuollon viranomaistehtävät ja valvonta .....                                                           | 4         |
| 2.6      | Jätteenkuljettajan velvollisuudet.....                                                                     | 4         |
| <b>3</b> | <b>NYKYINEN JÄTTEENKULJETUKSEN JÄRJESTÄMINEN .....</b>                                                     | <b>5</b>  |
| 3.1      | Asukkaiden asema .....                                                                                     | 5         |
| 3.1.1    | Isännöitsijäkyselyn tulokset .....                                                                         | 6         |
| 3.2      | Yritysten asema .....                                                                                      | 7         |
| 3.3      | Tuottajien asema .....                                                                                     | 8         |
| 3.4      | Viranomaisten asema .....                                                                                  | 9         |
| 3.5      | Ympäristö .....                                                                                            | 9         |
| <b>4</b> | <b>YHTEENVETO PAKKAUS JA ENERGIAJÄTTEIDEN<br/>KULJETUSJÄRJESTELMÄN NYKYTILASTA KOUVOLAN ALUEELLA .....</b> | <b>10</b> |
| 4.1      | Tuottajan oikeus järjestää kiinteistökohtainen jätteen kuljetus.....                                       | 10        |
| 4.2      | Kiinteistöhaltijan järjestämän pakkausjätteiden keräyksen kattavuus.....                                   | 10        |
| 4.3      | Jätehuoltomääräysten velvoitteiden toteutuminen.....                                                       | 11        |
| 4.4      | Käytössä olevat valvontarekisterit ja tietojärjestelmät sekä raportointi .....                             | 11        |
| 4.5      | Täydentävän kuljetuksen järjestäminen .....                                                                | 11        |
| 4.6      | Laskutusjärjestelmät .....                                                                                 | 11        |
| 4.7      | Hinnoittelu.....                                                                                           | 11        |
| 4.8      | Jäteastioiden tyhjennysvälit.....                                                                          | 12        |
| 4.9      | Jätteen kuljetuspalveluiden luotettavuus ja toimivuus.....                                                 | 12        |
| <b>5</b> | <b>JÄTELAIN EDELLYTYSTEN TÄYTTYMINEN .....</b>                                                             | <b>12</b> |
| <b>6</b> | <b>YHTEENVETO .....</b>                                                                                    | <b>14</b> |

## Liitteet:

- Liite 1. Kyselylomake isännöitsijöille
- Liite 2. Kysymykset kuljetusyrityksille
- Liite 3. Kysymykset tuottajayhteisöille

## **1 JOHDANTO**

Kymen Jätelautakunta huolehtii Kymenlaakson alueen kuntien Kouvolan, Kotkan, Haminan, Iitin, Pyhtään, Lapinjärven, Miehikkälän, Virolahden ja Mäntyharjun jätehuollon viranomaistehtävistä. Toimialueen kunnista Iitissä, Kotkassa, Kouvolassa ja Mäntyharjulla on käytössä kunnan kilpailuttama jätteenkuljetus. Muissa kunnissa asukas tilaa tyhjennykset yksityiseltä jätteenkuljetusyritykseltä. Kunnan kilpailuttaman jätteenkuljetuksen järjestämisestä vastaa kuntien omistama Kymenlaakson Jäte Oy.

Tällä hetkellä Kouvolan alueella kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin eivät kuulu materiaalina tai erilliskerättynä energiana hyödynnettäväksi kelpaavat jätejakeet, kuten erilliskerätty energiajäte tai pakkaukset.

Tässä raportissa tarkastellaan nykyisen pakkausjätteiden ja energiajakeen kuljetusjärjestelmän tilaa Kouvolassa ja sitä miten se täyttää jätelain asettamat vaatimukset.

## **2 LAINSÄÄDÄNNÖN ASETTAMAT PERUSTEET SELVITYSTYÖN TEKEMISELLE**

Kesäkuussa 2011 annettu uusi jätelaki, edellyttää, että vanhan lain mukaiset sopimusperusteiset jätteenkuljetuspäätökset on arvioitava uudelleen. Laissa on kuvattu edellytykset jatkaa sopimusperusteisella järjestelmällä.

Jätelaki 646/2011 astui voimaan 1.5.2012. Laki velvoittaa kunnan, jossa on kiinteistön järjestämä ns. sopimusperusteinen jätteenkuljetus, tekemään päätöksen vuoden aikana lain voimaantulosta käytettävästä jätteenkuljetusjärjestelmästä. Jos päätöksellä siirrytään kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisesta, joka voi tapahtua aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä ja viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta (JäteL 149 §).

Ennen Kymen Jätelautakunnan perustamista 2012 jätehuollon viranomaispäätökset teki Kouvolassa tekninen lautakunta.

### **2.1 Aikaisempi kuljetusjärjestelmää koskeva päätöksenteko**

Kouvolan kaupungin tekninen lautakunta käsitteli kokouksessaan 14.12.2010 jätteenkuljetuksen toteuttamista ja päätti, että sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä muutetaan kunnan järjestämäksi jätteenkuljetusjärjestelmäksi koko kunnan alueella. Teknisen lautakunnan kokouksessa 11.1.2011 täsmennettiin aiemmin tehtyä päätöstä siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Perusteena päätöksen muuttamiselle oli, että se ei vastannut kokouksen kulkua. Täsmennetyssä päätöksessä Kouvolan kaupungin tekninen lautakunta päätti, että koko kunnan alueella siirrytään kunnan järjestämään jätteen kuljetukseen vuoden 2014 alusta lukien ja että kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin eivät kuulu materiaalina tai erilliskerättynä energiana hyödynnettäväksi kelpaavat jätejakeet, kuten erilliskerätty energiajäte tai pakkaukset, vaan ainoastaan asumisessa syntyvä jäte.

### **2.2 Jätteen kuljetus Kouvolan alueella jätehuoltomääräysten mukaan**

Kymen jätelautakunnan alueella 1.5.2015 lähtien voimassa olevien jätehuoltomääräysten perusteella kiinteistöjen ja muiden jätteentuottajien on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan jätehuollon piirissä olevien jätteiden osalta.

Hyötyjätteistä kartonki ja pahvi, lasi sekä metalli tulee jätehuoltomääräysten mukaan lajitella kiinteistökohtaisiin jäteastioihin, kun kiinteistöllä on vähintään kymmenen asuinhuoneistoa (14§). Paperi tulee lajitella jätelain tuottajavastuusäädösten mukaisesti ja muovipakkaukset sen mukaan mitä niistä myöhemmin määrätään. Kaikilla kiinteistöillä tulee olla kiinteistökohtainen jäteastia loppujätettä varten. Lisäksi biojätettä varten tulee olla jäteastia kolmen tai useamman asunnon rivi- tai kerrostalokiinteistöllä, ellei biojätettä kompostoida kiinteistöllä.

Kymen jätelautakunta voi yksittäistapauksissa perustelluista syistä myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta ja rajata alueita erilliskeräysvelvoitteen ulkopuolelle jätelain 35§ mukaisesti.

Tuottajavastuunalaisista jätteistä jätehuoltomääräyksissä todetaan jätelain mukaisesti, että lajitellut ja erikseen kerätyt tuottajavastuunalaiset pakkausjätteet voidaan kuljettaa kunnallisessa jätehuoltojärjestelmässä, jos tuottaja ei vastaa niiden kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta ja kunta tekee sen yhteistoiminnassa tuottajien kanssa.

Hyötyjätteen astiat on tyhjennettävä määräysten mukaan vähintään 4 kertaa vuodessa ja tarpeen mukaan tyhjennys on tehtävä tätä useammin ja säännöllisesti. Erilliskerättyjen hyötyjätteiden jäteastioiden täyttymisen seurauksena ei saa aiheutua hyötyjätteiden sijoittamista loppujätteen joukkoon.

## **2.3 Jätelain asettamat edellytykset kiinteistönhaltijan järjestämälle jätteen kuljetukselle**

Jätelain (646/2011) mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvälle jätteelle jätehuolto.

Jätteenkuljetuksesta jätelain (646/2011) 37 §:ssä määrätään, että kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus. Kunta voi kuitenkin päättää jätteenkuljetuksen järjestämisestä siten, että kiinteistön haltija sopii kuljettajan kanssa jätteenkuljetuksesta. Ehtoina kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle laissa säädetään, että:

- Jätteenkuljetuspalveluja on oltava tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.
- Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
- Päätöksen jätteenkuljetustavasta vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Lisäksi jätelaissa on määritelty laatuvaatimuksia kunnan järjestämille jätehuoltopalveluille, joiden tulee täytyä sekä kunnan että kiinteistönhaltijan järjestäessä jätteenkuljetuksen.

Jätelain 34 § velvoittaa jätehuollon järjestämisessä huolehtimaan siitä, että

1. käytettävissä on tarpeen mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus;
2. käytettävissä on riittävästi vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisia vastaanottoaikoja, jotka ovat vaivattomasti jätteen tuottajien saavutettavissa;
3. käytettävissä on riittävän monipuoliset muut jätehuoltopalvelut, kuten etusijajärjestyksen mukainen mahdollisuus jätteen erilliskeräykseen;
4. jätteenkeräys ja kuljetus järjestetään ja mitoitetaan siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin syntyvän jätteen määrää ja laatua;

5. jätteenkuljetuksen ja jätteen alueellisen vastaanoton järjestelyistä tiedotetaan riittävästi ja riittävän usein.

## 2.4 Tuottajavastuu

Jätelain 6 luvun mukaan tuottajan on järjestettävä markkinoille saattamiensa tuotteiden jätehuolto sekä vastattava siitä aiheutuvista kustannuksista. Tuottajan velvollisuus koskee myös käytöstä poistettuja tuotteita, jotka luovutetaan tuottajan tai tuotteen jakelijan järjestämään vastaanottopaikkaan tai kuljetukseen.

Tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettavien tuotteiden vastaanottopaikkoja siten, että tuotteen voi maksutta ja vaivattomasti luovuttaa näin järjestettyyn vastaanottoon. Tarvittavien vastaanottopaikkojen määrää alueittain määritettäessä otetaan huomioon niihin luovutettavien käytöstä poistettujen tuotteiden laji, laatu ja ennakoitu määrä sekä vastaanotosta ja kuljetuksesta aiheutuvat ympäristövaikutukset ja kustannukset. Määrä voi olla tuoteryhmittäin ja alueittain erilainen

Tuottajalla on ensisijainen oikeus järjestää vastuulleen kuuluvien käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto. Muut toimijat saavat perustaa rinnakkaisia käytöstä poistettujen tuotteiden keräys- tai vastaanottojärjestelmiä taikka tarjota tähän liittyviä palveluita kiinteistön haltijalle tai muulle jätteen haltijalle vain, jos tämä tehdään yhteistoiminnassa tuottajan kanssa.

Kunta voi osana järjestämäänsä jätehuoltoa täydentää käytöstä poistettujen tuotteiden kuljetusta ja vastaanottoa siltä osin kuin tuottaja ei sitä järjestä. Tällöin käytöstä poistetut tuotteet on toimitettava tuottajan järjestämään jätehuoltoon.

## 2.5 Jätehuollon viranomaistehtävät ja valvonta

Kunnalle kuuluvista jätehuollon viranomaistehtävistä huolehtii kunnan määräämä kuntalaissa (410/2015) tarkoitettu toimielin (kunnan jätehuoltoviranomainen), jota tehtävää Kymenlaakson alueella hoitaa Kymen jätelautakunta.

Jätehuollon yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

## 2.6 Jätteenkuljettajan velvollisuudet

Jätelain mukaan jätteen kuljettajan on toimitettava jäte jätteen haltijan tai viranomaisen osoittamaan paikkaan. Jos jätettä ei oteta vastaan, kuljettajan on palautettava jäte luovuttajalle, jonka on otettava jäte takaisin.

Jätteen kuljettajan on pyynnöstä annettava kiinteistön haltijan tai kunnan nähtäväksi voimassa oleva ote jätehuoltorekisteristä tai muutoin osoitettava, että toiminta on jätelain mukaisesti hyväksytty jätehuoltorekisteriin.

Jätelain mukaan jätteen kuljettajan on vuosittain annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Kuljettajan on lisäksi vuosittain annettava jätelajeittain tiivistelmä kiinteistöiltä kerätyn jätteen määrästä ja toimituspaikoista.

Kunnan jätehuoltoviranomaisen tulee ylläpitää rekisteriä, johon sen tulee merkitä viivytyksettä kuljettajalta saamansa tiedot jätteenkuljetuksesta.

Jätelain 39 §:n mukaisesti jätteen kuljettajan on vuosittain annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä jäteastioiden

tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Kunnan jätehuoltoviranomainen voi pyytää toimittamaan tiedot neljännesvuosittain, jos tämä on toiminnan seuraamiseksi tarpeellista. Kuljettajan on lisäksi vuosittain annettava jätelajeittain tiivistelmä kiinteistöiltä kerätyn jätteen määrästä ja toimituspaikoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista

Jäteasetuksessa 179/2012 on tarkennettu annettavien tietojen sisältö seuraavasti:

- kiinteistön haltijan nimi ja yhteystiedot sekä kiinteistön osoite;
- kuljettajan järjestämään kuljetukseen kuuluvien jätteastioiden koko ja määrä jätelajeittain;
- jätteastioiden tyhjennyspäivämäärät taikka tyhjennyskertojen lukumäärä ja tyhjennysväli jätelajeittain.

Tiedot tulee toimittaa sähköisenä, tekstinkäsittely- tai taulukkolaskentaohjelmalla muokattavissa olevassa muodossa. Tietojen tulee olla luettavissa ja muokattavissa ilman lisäohjelmia tai koodityökaluja.

Jätelaissa tarkoitettussa tiivistelmässä on oltava tieto vähintään toimituspaikoista ja niille toimitetun jätteen määrästä jätelajeittain.

Jäte lain 47§ mukaisesti kunta voi osana järjestämäänsä jätehuoltoa täydentää käytöstä poistettujen tuotteiden kuljetusta ja vastaanottoa siltä osin kuin tuottaja ei sitä järjestä. Määräys on kirjattu jätehuoltomääräyksiin siten, että jätteenkuljettajan on kuljetettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet tuottajien tai Kymenlaakson Jäte Oy:n osoittamiin vastaanottopaikkoihin. Erilliskerättävien pakkausjätteiden osalta jätteet on kuljetettava tuottajien osoittamiin vastaanottopaikkoihin 1.5.2015 lähtien.

### **3 NYKYINEN JÄTTEENKULJETUKSEN JÄRJESTÄMINEN**

Kymen jätelautakunnan jätteenkuljetusrekisterin mukaan yli 10 huoneiston asuinkiinteistöjä Kouvolan alueella on 731 kpl. Jätteenkuljetusjärjestelmän toimivuutta pakkaus- ja energiajätteen keräyksessä Kouvolassa selvitettiin yli 10 huoneiston asuinkiinteistön isännöitsijöille tehdyllä kyselyllä, haastattelemalla alueen kuljetusyriityksiä ja tuottajayhteisöjen edustajia.

#### **3.1 Asukkaiden asema**

Asukkaiden asemaa selvitettiin isännöitsijöille osoitetun kyselytutkimuksen avulla. Kysely toteutettiin kyselylomakkeella, joka toimitettiin yli 10 huoneiston asuinkiinteistön taloyhtiöiden isännöitsijöille sähköpostilla. Kysely lähetettiin 26:lle isännöitsijätoimistolle, jotka edustivat noin 77 % kaikista yli 10 asunhuoneiston kiinteistöistä Kouvolan alueella. Kyselyllä pyrittiin selvittämään kartongin/pahvin, metallin, lasin ja muovipakkausten erilliskeräyksen toteutumista Kouvolassa sekä keräyspalvelujen toimivuutta, saatavuutta ja kustannuksia. Lisäksi kysyttiin isännöitsijöiden kokemuksia ja mielipidettä kuljetusjärjestelmän toteuttamistavasta. Kysymyslomake on esitetty raportin liitteenä 1. Vastauksia kyselyyn saatiin siten, että kyselyyn vastanneet isännöitsijät edustivat 554 kpl Kouvolan alueen yli 10 kymmen asuinhuoneiston kiinteistöistä, jolloin saatujen vastausten kattavuus oli noin 76 %.

### 3.1.1 Isännöitsijäkyselyn tulokset

Taulukossa 2.1 on esitetty kyselyyn vastanneiden kiinteistöjen osuus, joilla on hyötyjätteen keräysastia. Tuloksen perusteella kartongin/pahvin ja metallin keräys on järjestetty 84 %:lla yli 10 kymmen asuinhuoneiston kiinteistöistä ja lasin 76 %:lla. Muovin keräystä ei ole käytännössä millään kiinteistöllä. Yhden %-yksikön osuus muovin keräykselle tuloksissa johtuu todennäköisesti aiemmin toteutetuista muovin erilliskeräyskokeilusta. Tuloksista on tulkittavissa, että Kouvolassa on vähintään 16 % kiinteistöjä, joilla ei ole jätehuoltomääräysten mukaisia erilliskeräysvelvoitteen mukaisia keräysastioita.

**Taulukko 3.1. Vastausten perusteella kiinteistöt, joilla on hyötyjäteastia yli 10 asuinhuoneiston kiinteistöillä.**

| Hyötyjäte          | Kiinteistöjen osuus,<br>joilla on astia |
|--------------------|-----------------------------------------|
| Kartonki/<br>pahvi | 84 %                                    |
| Metalli            | 84 %                                    |
| Lasi               | 76 %                                    |
| Muovi              | 1 %                                     |

Tuottajayhteisöt eivät ole isännöitsijöille kohdistetun kyselyn mukaan tarjonneet kiinteistökohtaista keräystä taloyhtiöille. Jätekuljetusten hankinta on toteutettu pääsääntöisesti kilpailuttamalla kuljetusyrityksiä. Yksittäiset isännöitsijät ilmoittivat kuljetusten hankinnan tehdyksi sopimalla tutun toimijan kanssa. Kuljetuksista on sovittu kirjallisesti noin 70 %:lla kiinteistöistä ja 30 % suullisesti.

Kuljetuspalvelujen tarjoajia kartongille/pahville, metallille ja lasille isännöitsijät ilmoittivat olevan keskimäärin noin 4 kpl. Kaksi vastaajista ilmoitti tiedossaan olevia palvelutarjoajia olevan vain 1-2 kpl. Yksi isännöitsijä ilmoitti, että myös muovin keräykselle on palvelujen tarjoajia.

Kaikki isännöitsijät ilmoittivat jätteasioiden tyhjennysten tapahtuvan säännöllisesti ja sovituin väliajoin. Yksittäistapauksissa ilmoitusten mukaan astioita tyhjennetään tarpeen mukaan niiden täyttyessä tilaamalla kuljetus erikseen. Vastausten perusteella kartonki/pahvi astiat tyhjennetään selvästi muita jätelajeita useammin, vähintään kerran kahdessa kuukaudessa, noin 30 %:ssa vastauksissa kerran kahdessa viikossa ja 30 %:ssa vastauksista kerran kuukaudessa. Metallin ja lasin osalta tyhjennykset tehdään vastausten perusteella vähintään 4 kertaa vuodessa. Tyhjennysten toimivuuteen oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä. Yksi vastaajista ilmoitti keräyksessä olleen ongelmia, jotka oli ratkaistu vaihtamalla kuljetustyritys toiseen.

Kysymykseen tyhjennysten hinnoista saatiin vastaukset noin 30 %:lta vastanneista. Kartonki/pahviastian tyhjennysten hinta oli 4,7 - 6,9 €/tyhjennys, metalliastian 2,26 - 5,98 €/tyhjennys ja lasiastian 4,56 - 8,6 €/tyhjennys. Laskutuksessa on yleisesti käytössä kuukauden tai kolmen kuukauden laskutusväli. Erikseen sovittaessa laskutusväli voi olla pidempi ja laskutusta myös tehdään laskuttamalla jokainen tyhjennys erikseen.

Kouvolan alue jakautuu erikokoisiin taajamiin siten, että suurin osa yli 10 asuinhuoneistojen kiinteistöistä sijoittuu Kouvolan ja Kuusankosken keskustaajamiin. Lisäksi yli 10 asuinhuoneistojen kiinteistöjä on pienemmissä taajamissa, kuten Korialla, Elimäellä, Myllykoskella, Anjalassa, Inkeröissä ja Valkealan taajamissa. Isännöitsijäkyselyn perusteella Kouvolan keskustaajaman alueella kuljetuspalvelujen hinnat ovat hieman edullisempia kuin kauempana olevissa pienemmissä taajamissa.

Erityisesti hinnoittelun ero tulivat esiin Elimäen kohdalla, joka sijaitsee kauimpana Kuusankosken ja Inkeröisten väliseltä Kouvolan ydinalueelta. Kyselyssä ei selvinnyt hinnoittelun erojen suuruusluokkaa.

Palvelujen saatavuutta Kouvolassa pidettiin vastanneiden mukaan tasapuolisena ja kaupunginosakohtaisista eroista ei ilmoitettu. Myös palvelujen saatavuutta pidettiin hyvänä.

Kysymykseen tietävätkö isännöitsijät minne jätteet kuljetetaan tuli vaihtelevia vastauksia ja osa ilmoitti, että eivät tiedä. Tuloksen perusteella isännöitsijöillä ei ole selvää käsitystä minne jätteet päätyvät ja miten ne käsitellään.

Noin 70% kyselyyn vastanneista isännöitsijöistä piti keskitettyä jätteenkuljetusjärjestelmää nykyistä järjestelmää parempana. Merkittävin perustelu keskitettyyn järjestelmään siirtymiselle oli vaivattomuus, jolloin isännöitsijöiden ei tarvitse itse hoitaa kuljetusten kilpailutusta ja muita kuljetuksen järjestämiseen liittyviä tehtäviä. Myös tyhjennysten seurannan helpottuminen ilmoitettiin keskitetyn järjestelmän eduksi, kun määrätty toimijat hoitavat jäteastioiden tyhjennyksen. Muutamassa vastauksessa epäiltiin keskitetyn järjestelmän kustannustehokkuutta. Loput vastanneista olivat nykyisen järjestelmän kannalla, mutta eivät tarkemmin perustelleet kantaansa. Yksi vastanneista ei osannut ottaa kantaa kysymykseen.

Jätteenkuljetusten valvonnan toimivuudesta ei ollut tietoa 2/3:lla vastanneesta. 1/3 vastanneista piti valvontaa tehokkaana, mutta eivät tarkentaneet miten. Yhden vastauksen perusteella jätteenkuljetukseen liittyviä asioita on toisinaan vaikeaa selvittää, kun ei tiedä kuka mitään asioita hoitaa.

80 % vastanneista ilmoitti tietävänsä kiinteistöjä, joilta ei kerätä pakkaus- ja energiajätteitä. Vastausten perusteella joillakin kiinteistöillä on ohjattu asukkaita viemään hyötyjätteet tuottajayhteisöjen järjestämiin aluekeräyspisteisiin ja sen vuoksi kiinteistökohtaista erilliskeräystä ei ole järjestetty, koska sitä ei ole pidetty tarpeellisena.

Yksittäisinä kommentteina muovijätteiden keräyksen järjestämisen ongelmaksi ilmoitettiin tilanpuute ja, että aluekeräyspisteet ovat riittävä toimintamuoto erilliskeräyksen järjestämiseen ja kiinteistökohtaista keräystä ei siten tarvita.

### 3.2 Yritysten asema

Yritysten asemaa selvitettiin kuljetusyrityksille tehdyillä puhelinkyselyinä. Kyselyn yhteydessä esitetty kysymykset on esitetty liitteessä 2. Kysely tehtiin 9 yritykselle mukaan lukien alueen kunnallinen toimija. Kyselyyn vastanneista 5 yritystä ilmoitti toimivansa Kouvolan alueella. Kahdella yrityksellä oli ilmoituksen mukaan vain yritysasiakkaita, joista yksi toimii kunnallisen Kymenlaakson Jäte Oy:n urakoitsijana myös asuinkiinteistöjen hyötyjätteiden osalta.

Asuinkiinteistöiltä hyötyjätteitä keräävistä yrityksistä kaikki ilmoittivat keräävänsä kartonkia/pahvia, metallia ja lasia. Yksi yrittäjä ilmoitti keräävänsä muovia energiajätteen mukana ja piti muovijätteen erilliskeräystä siten käytännössä tehottomana.

Suoranaista yhteistyötä tuottajayhteisöjen kanssa kiinteistökohtaisten hyötyjätteiden keräyksen osalta yrityksillä ei ole, ellei yritys toimi tuottajayhteisöjä edustavan Ringin urakoitsijana sen aluekeräyspisteiden tyhjennyksessä. Kaikki yritykset ilmoittivat toimittavansa kiinteistöiltä kerätyn lasin Ringin Anjalankoskella toimivaan keräyspisteeseen. Kerätyn metallin kuljettajat ilmoittivat toimittavansa Kymenlaakson



alueella toimiville useille eri yrityksille, jotka vastaanottavat metallia. Kartonki ja pahvi ilmoitettiin toimitettavan yhdelle alueella toimivalle vastaanottajalle, joka on tuottajayhteisöjä edustavan Ringin sopimuskumppani.

Yksi alueellinen yritys ilmoitti toimivansa ainoastaan Kouvolan alueella ja yksi Kouvola-Kotka -alueella. Muut yritykset olivat valtakunnallisia toimijoita. Kuljetusten raportoinnista yksi yritys ilmoitti raportoivansa alueelliselle jätelautakunnalle ja muut ELY:lle. Jätelautakunnalla on lisäksi erikseen pääsy kunnallisen Kymenlaakson Jäte Oy:n raportointijärjestelmään.

Astioiden tyhjennysvälin yritykset ilmoittivat vaihtelevan sopimusten mukaan. Ilmoitusten mukaan tiheimmät tyhjennysvälit ovat kolme kertaa viikossa ja pisimmillään 16 viikkoa. Myös kuljettajien vastauksista ilmeni, että kartonki/pahviastioita tyhjennetään muita jakeita tiheämpään tyypillisesti 2 viikon välein.

Asuinkiinteistöillä astioiden tyhjennyksestä laskutetaan tyhjennyshinnan perusteella. Tonniperusteista hinnoittelua käytetään vain yritysten jätekuljetuksissa. Laskutushinnoissa on haastattelun perusteella vaihtelua riippuen astiakoosta ja jätelajista. Yksi yritys ilmoitti myös sijainnin vaikuttavan hinnoitteluun. Hintojen suuruutta yritykset olivat yleisesti haluttomia ilmoittamaan. Yhden toimijan mukaan hinnan vaihtelevat 3-5 €/astia. Laskutuksessa ei asuntoyhtiöiden osalta ole yleisesti ongelmia. Kaikki yritykset ilmoittivat pitävänsä asiakasrekisteriä asiakkaistaan.

Keräyksen käytännön toteuttamista yritykset pitivät ongelmattomana.

Pienemmät yritykset ilmoittivat, että eivät tee varsinaista markkinointia ja asiakkuudet perustuvat pääosin vanhoihin vakiintuneisiin asiakassuhteisiin. Suuremmat yritykset harrastavat mainontaa, urheiluseurojen tukemista yms. markkinointia.

Kysymykseen nykyisen ja kunnallisen keräysjärjestelmän paremmuudesta yksityiset yritykset vastasivat yksimielisesti kannattavansa nykyistä kiinteistöhaltijan järjestelmää jätteenkuljetusta. Perustelut vaihtelivat yritysten koon mukaan. Pienemmät yritykset pelkäävät keskitetyssä kilpailussa isojen yritysten kaappaavan urakat. Suuremmat pitävät kuntayhtiöitä tehottomina, jolloin jätehuollon kustannukset nousevat. Lisäksi perusteluna nykyisen järjestelmän säilyttämiselle pidettiin taloyhtiöiden mahdollisuutta valita jätekuljettaja vapaasti. Yksi vastaajista piti keskitettyä kuljetusjärjestelmää nykyistä tehokkaampana, kun se vain annetaan yksityisen yrityksen toteutettavaksi.

Kunnallisen jäteyhtiön perusteluna kunnan kilpailuttamaan keskitettyyn järjestelmään siirtymiselle on ensisijaisesti se, että suuri osa kiinteistöistä ei noudata tällä hetkellä jätehuoltomääräyksiä ja nykyinen järjestelmä ei mahdollista tehokasta määräysten noudattamisen valvontaa. Toisena perusteena on erilliskerätyn jätteen laatu, jota on tällä hetkellä heikko. Kolmantena perusteluna oli ajomäärien kasvaminen, kun monta eri toimijaa käy vierekkäisillä kiinteistöillä saman jätelajin astioita tyhjentämässä. Sekä jätehuoltomääräysten noudattamisen että kerätyn jätteen laadun parantamiseksi tulisi tehdä enemmän jäteneuvontaa ja opastusta, jota yksityiset toimijat tekevät hyvin vähän tai eivät ollenkaan.

### 3.3 Tuottajien asema

Tuottajien asemaa selvitettiin puhelinkyselyllä. Osa haastatelluista halusi vastata kyselyyn kirjallisesti, jolloin kysymykset toimitettiin sähköpostitse. Esitetyt kysymykset on esitetty liitteessä 3. Kysely tehtiin neljälle tuottajayhteisölle, jotka edustavat metalli, lasi, kartonki/pahvi ja muovipakkausten tuottajia:

-Mepak-Kierrätys Oy:ltä, metallipakkaukset;

- Suomen Kierrätyslasiyhdistys, lasipakkaukset;
- Suomen Kuitukierrätys Oy, Kartonki ja pahvipakkaukset ja
- Suomen Uusiomuovi Oy, muovipakkaukset

Kaikki haastatellut tuottajayhteisöt ovat valtuuttaneet Pakkauskierrätys Rinki Oy:n hoitamaan pakkausten keräyksen puolestaan. Kiinteistökohtaista keräystä tuottajayhteisöt eivät itse ole järjestäneet missään Suomessa. Muovin keräystä on järjestetty muiden toimijoiden taholta muualla Suomessa, mutta ei Kouvolan alueella. Pakkauskierrätys Rinki Oy on perustanut pakkausjätteiden keräyspisteverkoston ja hoitaa kuljetusten kilpailutukset ja muun käytännön keräystoiminnan. Jätteiden vienti keräyspisteisiin on maksutonta kaikkien kerättävien jätelajien osalta. Rinki Oy raportoi tuottajille keräämiensä jätteiden määrät. Lisäksi tuottajilla on sopimuksia erikseen yksittäisten jätteiden vastaanottajien kanssa, joiden terminaaleihin yritykset ja yksityiset henkilöt voivat viedä hyötyjätteitä maksutta. Näiden terminaalien vastaanottamista jättemääristä tuottajat saavat tiedon. Niiden yksittäisten yritysten, joiden kanssa tuottajayhteisöillä ei ole sopimuksia, vastaanottamista jätteistä tuottajayhteisöt eivät saa tietoa. Tuottajayhteisöt pyrkivät kontrolloimaan tuottajavastuunalaisten jätteiden keräystä kuntien ja yritysten välisten sopimusten avulla, mutta yksittäisten kiinteistöjen tasolle kontrollointi ei ulotu.

Rinki Oy seuraa Rinki-ekopisteiden tyhjennystapahtumia, joista ilmenee yleisesti paikka, kuljettaja, päivä, aika, tonnit, poikkeamat, kuorman tyhjennyspaikka ja paino. Tapahtumat kirjautuvat ajoneuvopäätteiden kautta ajonhallintajärjestelmän tietokantaan (JHL). Rinki raportoi tuottajayhteisöille urakka-aluekohtaiset tiedot. Täydentävän keräyksen tapahtumia ei seurata.

Jättemateriaalien tiedot, jotka vastaanotetaan kierrätysoperaattorikumppaneiden laitoksilla, tallentuvat vaakajärjestelmiin. Kumppanit raportoivat tuottajayhteisöille sovitusti vastaanotetut ja loppukäyttäjälle toimitetut määrät lajeittain.

### 3.4 Viranomaisten asema

Viranomaiset kokivat nykyisen järjestelmän haittapuoleksi yrityksiltä saatavien tietojen saatavuuden, vaihtelun ja osittain vajavaisuuden. Kaikilta kuljetusyrityksiltä ei ole saatu kaikkia pyydettyjä tietoja, jolloin täysin kattavaa kuvaa kerättyjen jätteiden määristä, laadusta ja keräyksen kohteena olevista kiinteistöistä ei ole saatu. Lisäksi tietoja on jouduttu pyytämään useampaan kertaan.

Valvontaviranomaisten tekemä säännönmukainen valvonta kohdistuu toimintaan, joka edellyttää ympäristölupaa. Siten asuinkiinteistöjen kohdalla valvontatehtävät liittyvät viranomaiselle tehtyihin yhteydenottoihin. Jätteenkeräykseen liittyviä yhteydenottoja tehdään tyypillisesti silloin kun, siitä on koettu aiheutuvan jotain haittaa esimerkiksi epäsiisteydestä johtuen. Rekistereitä asuinkiinteistöillä olevista jäteastioista, ei valvonta viranomaisilla ole, ei niille ole koettu olevan tarvetta.

### 3.5 Ympäristö

Tällä hetkellä hyötyjätteet Kouvolan alueella kerätään jätelajeittain neljän eri yrityksen toimesta. Toimintatavan seurauksena samalla kiinteistöllä voi käydä viisi eri jäteautoa tyhjentämässä jäteastioita mukaan lukien kunnan järjestämän keräyksen piirissä olevat loppujäte ja biojäte. Lisäksi vierekkäisillä kiinteistöillä voi käydä eri kuljetusyritysten autot tyhjentämässä saman jätelajin astioita, jolloin jätehuollon aiheuttama liikenne alueella lisääntyy kaksinkertaiseksi kuntakeräyksen ulkopuolella olevien jätelajien osalta.

Keskitetyllä kuljetusjärjestelmällä olisi mahdollista vähentää kuljetusten aiheuttamaa ajosuoritetta, kun vierekkäisten kiinteistöjen jäteastiat voitaisiin tyhjentää samalla ajokerralla. Ajosuoritteen määrää olisi edelleen vähennettävissä monilokeroautojen käyttöönottamisella. Monilokero tyhjennysten haasteena on eri jätelajien erilainen määrä ja jätelajien erilainen täyttymisnopeus. Lisäksi eri jätelajien tyhjentäminen autoista tulisi voida tehdä samassa paikassa. Jos eri jätelajeja joudutaan kuljettamaan tyhjennystä varten eri paikkoihin, häviää useamman jätelajin yhtäaikaista keräyksestä saatava hyöty kuljetusmatkojen pidentymiseen. Siten monilokero kuljetusten optimointi edellyttää suhteellisen tarkkaa tietoa kiinteistökohtaisista jättemääristä, joita tämä selvityksen yhteydessä ei ollut saatavissa. Siten monilokero-keräyksen todellisten hyötyjen arviointi on mahdoton tehdä saatujen tietojen perusteella.

Yleisesti kaikki kuljetusyrietykset haastattelujen perusteella näkevät ajoreittien suunnittelun ja mahdollisimman vähäisen ajomäärän täyden jätetuorman saamiseksi myös taloudellisesti kaikkein kannattavimmaksi.

Nykytilanteeseen nähden keskitetyllä kuljetusjärjestelmällä on saavutettavissa ympäristön kannalta hyötyä. Erityisesti asukkaiden asema paranisi, kun asuinalueilla tapahtuva raskas jätteenkuljetusliikenne vähenisi. Saavutettavan hyödyn suuruuden arviointi on kuitenkin vaikeaa, koska se edellyttäisi tarkat tiedot kiinteistöiltä kerätyistä jättemääristä ja alustavaa kuljetusten suunnittelua.

## **4 YHTEENVETO PAKKAUS JA ENERGIAJÄTTEIDEN KULJETUSJÄRJESTELMÄN NYKYTILASTA KOUVOLAN ALUEELLA**

### **4.1 Tuottajan oikeus järjestää kiinteistökohtainen jätteen kuljetus**

Tuottajat eivät ole käyttäneet oikeuttaan järjestää kiinteistökohtainen jätteenkeräys Kouvolassa. Käytännössä kiinteistöjä hallinnoivat isännöitsijät sopivat metalli, lasi ja kartonki/pahvijätteen erilliskeräyksestä eri yritysten kanssa, jotka kuljettavat keräämänsä jätteet eri vastaanottopaikkoihin. Kyselyn perusteella lähes kaikki kerätty lasi päättyy Kymenlaakson Jäte Oy:n Anjalankosken jäteasemalle, joka on tuottajayhteisöjen omistaman pakkauskierrätys Rinki Oy:n sopimuskumppani. Myös kartonki/pahvipakkaukset vaikuttavat kyselyn tulosten perusteella päätyvän pääosin Rinki Oy:n sopimuskumppanien terminaaleihin. Metallijätteen vastaanottajia Kymenlaakson alueella on kyselyn perusteella useita, joista suurimmalla osalla ei ole sopimusta tuottajayhteisön kanssa. Kuljetusyrietysten edun mukaista on viedä metallipakkaukset sille vastaanottajalle, joka maksaa materiaalista parhaan hinnan.

Tuottajayhteisöt saavat kattavasti aluekeräyspisteistä kerättyjen jätteen tiedot kuljettajien kanssa solmimiensa sopimusten mukaisesti. Kiinteistökohtaisesti kerätyistä pakkausjätteistä kokonaismäärätieto tuottajayhteisöille menee niiltä osin, kun jätteet viedään sopimuskumppaneiden vastaanottoterminaaleihin. Tarkempaa tietoa keräysalueista ja kiinteistöistä tuottajayhteisöille ei mene. Tietojen luotettavuutta heikentää se, että samoissa kuormissa voi olla myös muuta kuin tuottajien vastuulle kuuluvaa pakkausjätettä.

### **4.2 Kiinteistöhaltijan järjestämän pakkausjätteen keräyksen kattavuus**

Sekä isännöitsijöille että kuljetusyrietyksille tehdyn kyselyn perusteella pakkausjätteen keräyspalveluita on saatavilla Kouvolan alueella. Palvelua tarjoavia yrityksiä on 4 kpl kaikkien kolmen jätelajin osalta suurimmassa osassa isännöitsijöiden antamista

vastauksista. Muutama isännöitsijä vastasi palvelun tarjoajia olevan vain 1-2 kpl, mikä viittaa siihen, että pientä alueellista vaihtelua tarjonnassa on olemassa.

#### **4.3 Jätehuoltomääräysten velvoitteiden toteutuminen**

Isännöitsijöille suunnattuun kyselyyn vastanneista isännöitsijöistä 80 % ilmoittivat tietävänsä kiinteistöjä, joilla ei ole järjestetty jätehuoltomääräysten mukaista hyötyjakeiden erilliskeräystä. Kattavinta keräys on kartonki/pahvi ja metallin keräyksen osalta, noin 84 %:lla kiinteistöistä. Lasin keräysastia on kyselyn mukaan vain 76 % kiinteistöistä. Tuloksen perusteella on pääteltävissä, että vähintään noin 16 % kiinteistöistä ei ole hyötyjakeiden erilliskeräystä järjestetty lainkaan. Muovin keräys ei ole jätehuoltomääräysten mukaan pakollista ja sitä ei ole käytännössä järjestetty Kouvolassa.

#### **4.4 Käytössä olevat valvontarekisterit ja tietojärjestelmät sekä raportointi**

Kaikilla jätteitä keräävillä kuljetusyrityksillä on käytössä asiakasrekisterit ja laskutusjärjestelmät, joiden perusteella he laskuttavat asiakkaita jätteenkuljetuksesta. Näissä tiedoissa on mukana kiinteistötieto, tyhjennyksen ajankohta ja jätelaji.

Kun jätekuormat viedään vastaanottajalle, ne punnitaan ja punnitustieto jää jätelajeittain kuljettajakohtaisesti vastaanottajan tietojärjestelmään. Näistä tiedoista ei enää tarkasti ole eriteltävissä, mistä jäte on peräisin.

Kyselyn perusteella kuljetusyritykset ilmoittivat ilmoittavansa keräämiensä jätteiden tiedot ELY-keskukselle ja osa jätelautakunnalle. Jätelautakunnalla on pääsy Kymenlaakson Jäte Oy:n tietojärjestelmiin.

Tulosten perusteella jätehuoltoviranomaiselle ei tule täysin kattavaa tietoa kerättyjen pakkaus- ja energiajätteiden määrästä, laadusta ja keräyksen toteutuksesta jäteasetuksen määrittelemällä tavalla.

#### **4.5 Täydentävän kuljetuksen järjestäminen**

Täydentävällä palvelulla tarkoitetaan sitä, että kunta voi järjestää jätteen kuljetuksen, mikäli sitä ei ole muutoin saatavissa. Kyselyn perusteella täydentävää kuljetusta on saatavilla kartongille/pahville, metallille ja lasille. Muovin kuljetuksia kuljetusyritykset eivät tällä hetkellä järjestä asuinkiinteistöille.

#### **4.6 Laskutusjärjestelmät**

Kaikki materiaalina ja energiana hyödynnettäviä jakeita keräävät yritykset ilmoittivat laskuttavansa jätteiden kuljetuksesta astiaperusteisesti, €/tyhjennys. Laskutus tehdään yleisesti kerran kuukaudessa tai kolme kuukauden välein. Vaihtelua laskutuksessa on asiakkaiden kanssa sovitulla tavalla.

#### **4.7 Hinnoittelu**

Isännöitsijöille suunnatun kyselyn mukaan Kartonki/pahviastian tyhjennysten hinta oli 4,7 - 6,9 €/tyhjennys, metalliastian 2,26 -5,98 €/tyhjennys ja lasiastian 4,56 - 8,6 €/tyhjennys. Yhdeltä kuljetusyritykseltä saadun tiedon mukaan tyhjennysten hinnat vaihtelivat 3-5 €/tyhjennys. Isännöitsijät eivät vastauksissaan eritelle erikokoisten astioiden tyhjennyshintoja. Tyypillisesti kartongin/pahvin keräykseen käytetään 660 l astioita ja lasin sekä metallin keräykseen 240 l astiaa.

Kymenlaakson jäte Oy:n perimät hinnat hyötyjätteistä on esitetty taulukossa 4.1

**Taulukko 4.1. Kymenlaakson jäte Oy:n perimät ja jätelautakunnan vahvistamat hinnat hyötyjäteastioiden tyhjennyksestä, €/tyhjennys (sis.ALV)**

| Astiakoko | Kartonki/pahvi | Pienmetalli | Lasi  | Muovi |
|-----------|----------------|-------------|-------|-------|
| 120-140 l | -              | 7,44        | 8,56  | -     |
| 240 l     | 4,79           | 7,44        | 9,92  | 3,77  |
| 300-390 l | -              | 9,30        | 10,42 | 4,96  |
| 600-660 l | 5,21           | 9,92        | 10,54 | 4,96  |

Koska kyselyiden perusteella saadut hintatiedot eivät ole täsmällisiä astiakohtaisia tietoja, ei suoraa yksiselitteistä vertailua kuntayhtiön perimien hintojen ja isännöitsijöiden ilmoittamien hintojen perusteella voida tehdä. Kartongin ja pahvin osalta hintatasot vaikuttaisivat olevan samaa suuruusluokkaa. Metallin osalta isännöitsijöiden ilmoittamat hinnat näyttäisi olevan kuntayhtiön ilmoittamia hintoja edullisemmat, mikä viittaisi siihen, että kuljetusyritykset saavat toimittamastaan metallista tuloja ja voivat siten myydä kuljetuspalvelujaan edullisemmin. Myös lasin osalta isännöitsijöiden ilmoittamat hinnat viittasivat olevan hieman edullisemmalla tasolla.

Aluekohtaisia eroja isännöitsijä kyselyssä tuli esiin siten, että Kouvolan keskustaajaman alueella kuljetuspalvelujen hinnat ovat hieman edullisempia kuin kauempana olevissa pienemmissä taajamissa. Myös jotkut kuljettajat ilmoittivat kuljetusmatkan vaikuttavan perittävään hintaan. Kyselyssä ei selvinnyt hinnoittelun eron suuruus.

#### 4.8 Jäteastioiden tyhjennysvälit

Astioiden tyhjennysvälit vaihtelevat kyselyn perusteella kiinteistönhaltijoiden kanssa sopimusten mukaan. Tiheimmät tyhjennysvälit ovat kolme kertaa viikossa ja pisimmät 16 viikkoa. Kartonki/pahviastioita tyhjennetään muita jakeita tiheämpään tyypillisesti 2 viikon välein. Selvityksen perusteella jätehuoltomääräyksissä oleva vähintään 4 kertaa vuodessa tapahtuva tyhjennys ei täysin toteudu kaikkien kiinteistöjen osalta.

#### 4.9 Jätteen kuljetuspalveluiden luotettavuus ja toimivuus

Isännöitsijäkyselyn perusteella jätteenkuljetusyritysten palveluita pidettiin pääsääntöisesti luotettavina ja toimivina. Yhdessä vastauksessa moitittiin yksittäisen kuljetusyrityksen toimintaa. Kyseisessä tapauksessa kuljetusyritystä vaihtamalla tilanne korjautui.

### 5 JÄTELAIN EDELLYTYSTEN TÄYTTYMINEN

Jätteenkuljetuksesta jätelain (646/2011) 37 §:ssä määrätään, että kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus. Jätelain tulkinnan mukaan kunnan järjestämä jätteenkuljetus on ensisijainen kuljetusjärjestelmä. Kunta voi kuitenkin päättää jätteenkuljetuksen järjestämisestä siten, että kiinteistön haltija sopii kuljettajan kanssa jätteenkuljetuksesta.

Kouvolan alueella on päätetty, että asumisessa syntyvä sekajäte, josta käytetään nimitystä loppujäte, kerätään kunnan järjestämänä. Päätöksen mukaan kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin eivät kuulu materiaalina tai erilliskerättynä

energiana hyödynnettäväksi kelpaavat jätejakeet, kuten erilliskerätty energiajäte tai pakkaukset, vaan ainoastaan asumisessa syntyvä jäte. Vaikka päätös on hieman ristiriitaisesti kirjattu, on sitä yleisesti tulkittu siten, että energiajakeet ja pakkaukset eivät kuulu kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin.

Jätelaissa on asetettu kolme ehtoa, joiden tulee täytyä, mikäli kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus voidaan valita kuljetusjärjestelmäksi. Seuraavassa on arvioitu ehtojen täyttymistä materiaalina tai erilliskerättynä energiana hyödynnettäväksi kelpaavien jätejakeiden osalta Kouvolan alueella.

## 1. Kohta

**Jätteenkuljetuspalveluja on oltava tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.**

Selvityksen tulosten perusteella Kouvolan alueella toimii tällä hetkellä 4-5 hyötyjätteitä kuljettavaa yritystä ja kaikki yli 10 huoneiston asunkierteistön ovat saaneet jätteenkuljetuspalveluita niitä halutessaan. Lisäksi kiinteistöt ovat voineet kilpailuttaa palvelun tarjoajia. Verrattaessa isännöitsijöiden ilmoittamia kuljetusten hintatietoja Kymen jätelautakunnan vahvistamiin jätetaksoihin, on tulkittavissa, että hintatasot ovat samaa suuruusluokkaa. Lisäksi isännöitsijöille suunnatun tiedustelun perusteella kuljetuspalvelujen toimivuuteen oltiin tyytyväisiä yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Näillä perusteilla on pääteltävissä, että Kouvolan alueella on tarjolla jätteenkuljetuspalveluita kattavasti ja luotettavasti pakkaus- ja energiajätteen kuljetusten osalta. Kyselyiden perusteella pientä alueellista eroa kuljetuspalvelujen tarjonnassa ja hinnoittelussa näyttäisi olevan, koska muutamat yritykset ilmoittivat sijainnin vaikuttavat tyhjennysten hinnoitteluun ja jotkut isännöitsijät ilmoittivat palvelun tarjoajia olevan muita vähemmän Kouvolan keskusta-alueen ulkopuolella. Tämän perusteella ehto kuljetuspalvelujen tarjonnasta syrjimättömin ehdoin ei täysin täyty.

## 2. Kohta

**Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle**

Kyselyjen tulosten perusteella vähintään noin 16%:lla alueen yli 10 huoneiston kiinteistöistä ei ole jätehuoltomääräysten mukaisia hyötyjäteastioita. Lisäksi osalla kiinteistöistä on vain osa määräysten mukaisista astioista.

Yritysten viranomaisille toimittamissa tiedoissa jätteenkuljetuksessa oli puutteita, mikä osaltaan vaikeuttaa kattavan valvonnan toteuttamista ja jättää mahdollisuuden olla noudattamatta jätehuoltomääräyksiä täysimääräisesti.

Nykyisessä jätteenkuljetusjärjestelmässä hyötyjätteet Kouvolan alueella kerätään jätelajeittain usean eri yrityksen toimesta. Toimintatavan seurauksena samalla kiinteistöllä voi käydä viisi eri jäteautoa tyhjentämässä jäteastioita. Lisäksi vierekkäisillä kiinteistöillä voi käydä eri kuljetusyritysten autot tyhjentämässä saman jätelajeen astioita. Siten nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä ei tue parhaalla mahdollisella tavalla ympäristön ja terveyden kannalta parasta mahdollista kuljetusten toteutustapaa lisäämällä liikenteen pakokaasu- ja melupäästöjä. Lisäksi osa tuottajavastuunalaisista jätteistä ei kuljetusjärjestelmästä johtuen päädy tuottajien osoittamiin vastaanottopisteisiin.

Nykyinen kuljetusjärjestelmä ei edistä yleistä jätehuollon toimivuutta mahdollistamalla jätehuoltomääräysten noudattamista jättämisen siltä osin, että se ei mahdollista

kattavien ja ajan tasaisten rekisterien ylläpitoa valvontaa varten. Lisäksi nykyinen kuljetusten toteutustapa ei tue parhaalla mahdollisella tavalla ympäristön ja terveyden kannalta parasta mahdollista kuljetusten toteuttamista.

### 3. Kohta

**Päätöksen jätteenkuljetustavasta vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.**

Nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä hyötyjätteiden osalta voidaan arvioida toimivaksi siltä osin, että jätteenkuljetuspalvelua saavat kaikki sitä haluavat ja palvelu on koettu toimivaksi. Jonkin verran eroavaisuutta keskustaaajaman ja pienempien taajamien välillä ilmeni sekä hinnoittelussa että palvelujen saatavuuden laajuudessa. Yritysten kannalta nykyisessä järjestelmässä myönteistä on se, että yksittäinen yritys ei saa määräävää markkina-asemaa yksittäisen tarjouskilpailun perusteella, kun alueella toimii useampia yrityksiä. Ympäristön ja kotitalouksien kannalta epäedullista nykyisessä järjestelmässä on jätteen kuljetusten hajautuminen useille yrityksille samalla alueella, jolloin järjestelmä ei tue optimaalisin kuljetusten suunnittelua ja toteutusta, minkä seurauksena jätteenkuljetuksesta aiheutuva liikenne asuinalueilla kasvaa. Kuljetusyrittäjät pitävät kuitenkin nykyistä järjestelmää keskitettyä parempana, vaikka voisivat siitä hyötyä sen mahdollistaessa paremman kuljetusten suunnittelun. Pienet yritykset näkevät keskitetyn kilpailutuksen riskinä liiketoiminnan jatkuvuudelle ja suuremmat pitävät sitä tehottomana.

Viranomaisten tehtävien hoitamisen kannalta nykyinen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä ei ole täysin myönteinen. Tietoja on jouduttu kyselemään ja tarkentamaan jälkikäteen niiden saamiseksi.

Nykyisessä järjestelmässä osa tuottajayhteisöjen hallintaan kuuluvasta jätteestä päättyy muualle kuin tuottajayhteisöjen osoittamaan vastaanottoaikaan.

## 6 YHTEENVETO

Kouvolan alueella on tällä hetkellä saatavilla pakkauksina ja energiana hyödynnettävien jätteiden kuljetuspalveluja lähes syrjimättömin ehdoin. Viitteitä siitä, että hinnoittelussa olisi pieniä alueellisia eroja, ilmeni selvityksen aikana.

Ehdot jätteenkuljetuksen edistävästä ja tukevasta vaikutuksesta jätehuollon yleiselle toimivuudelle ja alueelliselle kehittämiselle sekä sille, että jätteenkuljetus ei saa aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, ei täysin täyty, koska kaikki kiinteistöt eivät selvityksen perusteella noudata jätehuoltomääräyksiä ja nykyjärjestelmä lisää jätekuljetusten aiheuttamaa ajosuoritetta.

Ehto, että jätteenkuljetustavan vaikutuksien tulee olla kokonaisuutena myönteinen ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan, ei täyty kokonaisuudessaan erityisesti viranomaisten toiminnan ja ympäristönäkökohtien osalta. Nykyinen kuljetusjärjestelmä ei tue tehokasta valvonnan toteutusta ja kuljetusten optimointia tiedonkulun puutteellisuuksista ja epäyhtenäisyydestä johtuen.

Perusteena siirtymiselle kiinteistökohtaisesta kuljetusjärjestelmästä kunnan järjestämään kuljetukseen olisi tämän selvityksen perusteella jätehuoltomääräysten noudattamisen valvonnan tehostaminen ja kuljetusten optimoinnin mahdollistaminen, jolloin ympäristöä rasittavaa ajosuoritetta saataisi vähennettyä. Lisäksi mahdollisuudet seurata

eri hyötyjätejakeiden kulkua kiinteistöiltä käsittelyyn paransivat sekä tuottajayhteisöjen että viranomaisten kannalta. Myös edellytykset kerättävän jätteen laadun seuraamiseksi ja toimenpiteiden toteuttaminen laadun parantamiseksi olisivat nykyistä paremmat keskitetyssä järjestelmässä.



## KYSELY PAKKAUSJÄTTEEN JA ENERGIAKELPOISEN JÄTTEEN KERÄYKSESTÄ ASUNTO-OSAKEYHTIÖIDEN ISÄNNÖITSIJÖILLE KOUVOLAN ALUEELLA

Kymen jätelautakunta selvittää pakkausjätteen ja energiakelpoisen jätteen kuljetusjärjestelmän nykytilaa Kouvolan alueella. Tällä hetkellä pakkaus- ja energiajätteen kuljetusten järjestäminen on kiinteistöjen vastuulla. Nykyinen toiminta perustuu Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan 11.1.2011 tekemään kuljetusjärjestelmäpäätökseen, joka määrittelee, että kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin eivät kuulu materiaalina tai erilliskerättynä energiana hyödynnettäväksi kelpaavat jätejakeet, kuten erilliskerätty energiajäte tai pakkaukset, vaan ainoastaan asumisessa syntyvä jäte.

Jätehuoltomääräysten mukaan kaikissa yli 10 asuinhuoneiston kiinteistöillä tulee olla keräysastia kartongille/pahville, metallille, lasille ja muovipakkauksille. Lisäksi tulee olla jäteastia loppujätteelle ja biojätteelle, jos sitä ei kompostoida kiinteistöllä.

Tämä kysely tehdään yli 10 asuinhuoneistojen kiinteistöjen isännöitsijöille Kouvolan alueella ja se on osa Kymen jätelautakunnan teettämää selvitystä pakkaus- ja energiajätteen nykytilasta Kouvolan alueella. Selvitystä käytetään päätöksenteon tausta-aineistona jätteenkuljetuksen järjestämistavasta, koska nykyisin voimassa olevan jätelain mukaan vanhan jätelain aikana tehdyt jätteenkuljetuspäätökset on arvioitava uudelleen. Selvitystyön toteuttaa Pöyry Finland Oy jätelautakunnan toimeksiannosta. Kysely tehdään luottamuksellisesti ja tulosten raportoinnissa ei tuoda esiin vastaajien nimiä tai muita tietoja, joista vastaaja olisi pääteltävissä.

**Kysely pyydetään palauttamaan sähköpostitse osoitteeseen: [tommi.salander@poyry.com](mailto:tommi.salander@poyry.com) 21.8.2018 mennessä.**

Lisätietoja kyselystä antaa: Timo Lehto, 040 512 6231, [timo.lehto@poyry.com](mailto:timo.lehto@poyry.com)

1. Kuinka montaa asuinkiinteistöä isännöitte Kouvolan kaupungin alueella \_\_\_\_\_ kpl (suuruusluokka)
2. Monellako hallinnoimistanne kiinteistöistä on käytössä jätehuoltomääräyksessä esitetyt jäteastiat?

| Keräysastia     | kiinteistöjen lukumäärä, joilla astia |
|-----------------|---------------------------------------|
| Kartonki/pahvi  |                                       |
| Metalli         |                                       |
| Lasi            |                                       |
| Muovipakkaukset |                                       |

3. Onko tuottajayhteisöt tarjonneet jätteen keräyspalvelua kiinteistöillenne?

- ☐ Ei  
☐ Kyllä. Palvelua on tarjottu seuraavien jätejakeiden osalta:

\_\_\_\_\_

4. Miten olette hankkineet jätteenkuljetuspalvelut hallinnoimillenne kiinteistöille?

- ☐ Kilpailuttamalla kuljetusyritykset  
☐ Kilpailuttamatta kuljetusyritysten tarjousten perusteella  
☐ Muulla tavoin, miten: \_\_\_\_\_

5. Miten olette sopinut pakkaus- ja energiajätteiden kuljetuksesta,

- ☐ Kirjallisesti  
☐ Suullisesti

6. Onko alueella tiedossanne olevia useampia kuljetusyrityksiä,

| Jätelaji        | Yritysten lkm |
|-----------------|---------------|
| Kartonki/pahvi  |               |
| Metalli         |               |
| Lasi            |               |
| Muovipakkaukset |               |

7. Miten tyhjennykset tehdään ja onko niissä vaihtelua eri asuntoyhtiöittäin ja jätejakeittain?

- ☐ Säännöllisesti sovituin väliajoin  
☐ Jokainen tyhjennys tilataan erikseen  
☐ Vaihtelee, seuraavasti: \_\_\_\_\_

8. Miten usein astiat keskimäärin tyhjennetään

| Jätelaji        | Kertaa/vuosi |
|-----------------|--------------|
| Kartonki/pahvi  |              |
| Metalli         |              |
| Lasi            |              |
| Muovipakkaukset |              |

9. Toimiiko tyhjennykset moitteettomasti?

- ☐ Kyllä  
☐ Ei, Ongelmia on ilmennyt: \_\_\_\_\_

10. Miten tyhjennykset on hinnoiteltu ja mitä maksatte tyhjennyksestä?

| Jätelaji        | €/tyhjennys | €/tonni |
|-----------------|-------------|---------|
| Kartonki/pahvi  |             |         |
| Metalli         |             |         |
| Lasi            |             |         |
| Muovipakkaukset |             |         |

Onko jokin muu hinnoittelutapa (esim. tuottajan tai kuljettajayrityksen ilmainen palvelu)?

\_\_\_\_\_

11. Onko mahdollista saada tarvittaessa täydentävää jätteenkuljetusta?

- ☐ On, kartongille/pahville
- ☐ On, Metallille
- ☐ On, Lasille
- ☐ On, Muovipakkauksille
- ☐ Ei

12. Miten jätekuljetusten laskutus tapahtuu

- ☐ Kuukausittain
- ☐ Vuosittain
- ☐ Jokainen tyhjennys erikseen
- ☐ Muulla tavoin, miten \_\_\_\_\_

13. Oletteko havainnut alueellisia eroja kaupunginosittain tai asiakaskohtaisia eroja hyötyjätteiden kuljetusten hinnoittelussa?

- ☐ Alueellisia eroja on havaittavissa
- ☐ Asiakaskohtaisia eroja on
- ☐ Hinnoittelu on tasapuolista

Kuvatkaa, jos hinnoittelun eroissa on havaittavissa säännönmukaisuutta:

\_\_\_\_\_

14. Onko kaikille hyötyjätejakeille saatavissa kuljetuspalveluja kaikilla alueilla.

| Jätelaji        | On saatavissa kaikilla alueilla | Palvelu puuttuu kaupunginosilla |
|-----------------|---------------------------------|---------------------------------|
| Kartonki/pahvi  | <input type="checkbox"/>        |                                 |
| Metalli         | <input type="checkbox"/>        |                                 |
| Lasi            | <input type="checkbox"/>        |                                 |
| Muovipakkaukset | <input type="checkbox"/>        |                                 |

15. Tiedätkö minne kiinteistöltä kerätyt jätteet päätyvät?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä, Minne: \_\_\_\_\_

16. Onko mielestänne nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä tasapuolinen ja syrjimätön kaikkia kiinteistöjä kohtaan

☐ Kyllä, koska \_\_\_\_\_

☐ Ei, Merkittävimmät epäkohdat ovat \_\_\_\_\_

17. Miten suhtaudutte jätteen kuljetuksen järjestämiseen, olisiko keskitetty järjestelmä parempi kuin itse tehtävä kilpailuttaminen?

☐ Nykyinen järjestelmä on parempi

☐ Keskitetty järjestelmä

Perusteluni on: \_\_\_\_\_

18. Toimiiko jätteen kuljetusten valvonta tehokkaasti?

☐ Kyllä

☐ Ei

☐ Ei ole tietoa

Perusteluni on: \_\_\_\_\_

19. Tiedätkö onko kiinteistöjä, joilta ei kerätä pakkaus- ja energiajätteitä ollenkaan?

☐ Ei

☐ Kyllä

20. Mitä kehitettävää olisi hyötyjätteiden keräyksessä

\_\_\_\_\_

21. Sana on vapaa, mitä mielipiteitä ja toiveita on kuljetusten suhteen?

\_\_\_\_\_

## KYSELY PAKKAUSJÄTTEEN JA ENERGIAKELPOISEN JÄTTEEN KERÄYKSESTÄ KULJETUSYRITYKSILLE

Kymen jätelautakunta selvittää pakkausjätteen ja energiakelpoisen jätteen kuljetusjärjestelmän nykytilaa Kouvolan alueella. Tällä hetkellä pakkaus- ja energiajätteen kuljetusten järjestäminen on kiinteistöjen vastuulla. Nykyinen toiminta perustuu Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan 11.1.2011 tekemään kuljetusjärjestelmäpäätökseen, joka määrittelee, että kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin eivät kuulu materiaalina tai erilliskerättynä energiana hyödynnettäväksi kelpaavat jättejakeet, kuten erilliskerätty energiajäte tai pakkaukset, vaan ainoastaan asumisessa syntyvä jäte.

Jätehuoltomääräysten mukaan kaikissa yli 10 asuinhuoneiston kiinteistöillä tulee olla keräysastia kartongille/pahville, metallille, lasille ja muovipakkauksille. Lisäksi tulee olla jäteastia loppujätteelle ja biojätteelle, jos sitä ei kompostoida kiinteistöllä.

Tämä kysely tehdään tuottaja yhteisöille. Kysely osa Kymen jätelautakunnan teettämää selvitystä pakkaus- ja energiajätteen nykytilasta Kouvolan alueella. Selvitystä käytetään päätöksenteon tausta-aineistona jätteenkuljetuksen järjestämistavasta, koska nykyisin voimassa olevan jätelain mukaan vanhan jätelain aikana tehdyt jätteenkuljetuspäätökset on arvioitava uudelleen. Selvitystyön toteuttaa Pöyry Finland Oy jätelautakunnan toimeksiannosta. Kysely tehdään luottamuksellisesti ja tulosten raportoinnissa ei tuoda esiin vastaajien nimiä tai muita tietoja, joista vastaaja olisi pääteltävissä.

## Kysymykset

- Keräättekö pakkaus ja Energiajätteitä asuinkiinteistöiltä Kouvolan alueella?
- Mitä jakeita keräätte (kartonki/pahvi, lasi , metalli muovi)?
- Toimitteko yhteistyössä vastaanottajien ja tuottajayhteisöjen kanssa?
- Toimitteko Kouvolaa laajemmalla alueella?
- Onko teillä omaa jätteenkäsittelyä?
- Raportoitteko Käsittelijälle, tuottajayhteisölle tai viranomaiselle?
- Mihin jätteet kuljetetaan?
- Mitkä ovat astioiden tyhjennysvälit?
- Mikä on laskutusperuste ja laskutusväli?
- Mitkä ovat Laskutushinnat?
- Onko laskutuksessa ongelmia?
- Onko siirtoasiakirjat käytössä?
- Onko keräyksessä jotain ongelmia?
- Teettekö erityistä markkinointia?
- Miten näette alan kehityksen?
- Kumpi on mielestänne parempi nykyinen vai keskitetty kuljetusjärjestelmä?
- Onko muuta huomionarvoista mielessänne?
- Ketä muita toimijoita teillä on tiedossanne?
- Mitkä ovat kerättyjen jätteiden määrät?

## KYSELY PAKKAUSJÄTTEEN JA ENERGIAKELPOISEN JÄTTEEN KERÄYKSESTÄ TUOTTAJILLE

Kymen jätelautakunta selvittää pakkausjätteen ja energiakelpoisen jätteen kuljetusjärjestelmän nykytilaa Kouvolan alueella. Tällä hetkellä pakkaus- ja energiajätteen kuljetusten järjestäminen on kiinteistöjen vastuulla. Nykyinen toiminta perustuu Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan 11.1.2011 tekemään kuljetusjärjestelmäpäätökseen, joka määrittelee, että kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin eivät kuulu materiaalina tai erilliskerättynä energiana hyödynnettäväksi kelpaavat jätejakeet, kuten erilliskerätty energiajäte tai pakkaukset, vaan ainoastaan asumisessa syntyvä jäte.

Jätehuoltomääräysten mukaan kaikissa yli 10 asuinhuoneiston kiinteistöillä tulee olla keräysastia kartongille/pahville, metallille, lasille ja muovipakkauksille. Lisäksi tulee olla jäteastia loppujätteelle ja biojätteelle, jos sitä ei kompostoida kiinteistöllä.

Tämä kysely tehdään tuottaja yhteisöille. Kysely osa Kymen jätelautakunnan teettämää selvitystä pakkaus- ja energiajätteen nykytilasta Kouvolan alueella. Selvitystä käytetään päätöksenteon tausta-aineistona jätteenkuljetuksen järjestämistavasta, koska nykyisin voimassa olevan jätelain mukaan vanhan jätelain aikana tehdyt jätteenkuljetuspäätökset on arvioitava uudelleen. Selvitystyön toteuttaa Pöyry Finland Oy jätelautakunnan toimeksiannosta. Kysely tehdään luottamuksellisesti ja tulosten raportoinnissa ei tuoda esiin vastaajien nimiä tai muita tietoja, joista vastaaja olisi pääteltävissä.

## Kysymykset

- Miten tuottajat ovat järjestäneet pakkausjätteen keräyksen? (periaate, yleisin toimintatapa)
- Onko keräystavassa alueellisia eroja Suomessa yleisesti ja poikkeako Kouvolan alue jotenkin erityisesti?
- Oletteko järjestäneet kiinteistökohtaista (asuntoyhtiöt) keräystä? (Yleisesti ja erityisesti Kouvolassa)
- Onko keräys annettu kuljetusyrityksille
- Miten kuljetusyritykset on valittu? (kilpailuttamalla?)
- Miten keräys on toteutettu? esim. onko käytössä jokin aluejako
- Onko keräys maksutonta kiinteistöille? Jos, ei miten laskutetaan (esim. täydentävän keräyksen kohdalla, astiamaksut tms.)
- Mikä on astioiden tyhjennysväli?
- Päätyykö kiinteistöiltä kerätyt jätteet tuottajan järjestämiin vastaanottopaikkoihin?
- Onko tuottajilla tietoa kuinka paljon vastaanottopaikat ovat ottaneet jätettä vastaan ja voiko tiedon saada Kouvolan alueelta kerätyistä jätteiden määristä?
- Miten tuottajat seuraavat ja kontrolloivat tuottajavastuunalaisten jätteiden keräystä?
- Onko rekistereitä ja tietojärjestelmiä olemassa ja miten ne toimivat?
- Saako rekistereistä tiedon haetuista jätteistä, tyhjennysajoista, kuljettajista, käsittelypaikoista